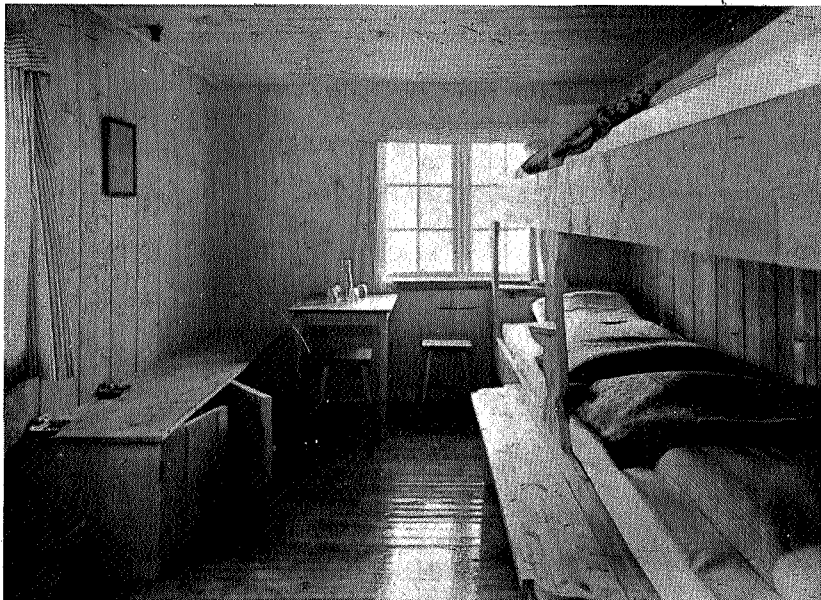

enorme besøk den har hatt i sommer, idet det tilsammen har overnattet 2016 personer, foruten de mange hundre som bare har avlagt hytta et dagsbesøk.

Vi får håpe at hytta fortsatt kan få godt besøk, for da har den oppnådd sin hensikt, å bli en kilde til glede og sunnhet for alle fjellvandrere.

Soverom på Gjevilvasshytta

Cornelius Jacobsen

P Å FJELLVANDREKURS I TROLLHEIMEN

Av Johan A. Jacobsen

På forsommeren engang fikk jeg se en brosjyre: Trondhjems Turistforening innbyr til kurs for fjellvandrere. Lenger kom jeg ikke i teksten. Tankene var allerede penset inn på lange turer med slit, overnatting i telt og alt som følger med det livet. Men så viste det seg å være noe helt nytt de var ute med denne gangen — fjellets botanikk og geologi. Det er nok så at de fleste som vandrer i fjellet i mer eller mindre grad har øynene åpne for de vakre fjellblomster og de mektige fjellformasjoner, men tenk om jeg kunne få vite noe mer. Hva blomstene heter, og hvorfor de vokser akkurat der og der og ikke på nabofjellet. Hvorfor er fasongen på fjellene helt forskjellig fra dem lenger sør? Der er hundrevis av spørsmål en kan stille seg, og på fjellvandrekurset håpet jeg å få svar på endel av dem. Sammen med en kamerat meldte jeg meg til kurset, og en lørdag 2—3 uker senere steg vi av på Oppdal stasjon. I lag med en del andre som senere viste seg å være kursdeltakere, fikk vi slengt oss på melkebilen til Gjevilvasshytta. Etter å ha stått natten over på toget fra Oslo, var dette det eneste transportmiddel som kunne holde oss våkne. Det ga ingen anledning til avslapping. Det krevde konsentrasjon å holde seg på toppen av spannene på den humpete seterveien, og samtidig parere og dukke for grener som ville klaske til oss.

Etter en liten blund kunne vi bruke resten av dagen til å beskue våre medmennesker og undre oss på om de hørte til samme kategori som oss. En og annen hadde visstnok også gjort seg opp en mening om enkelte av oss — og tok skammelig feil. Om kvelden

ble kursdeltakerne samlet i den prektige Tingstua. Kursets leder, rektor Reidar Jørgensen, ønsket velkommen, og etter navneopprop ble vi delt i to lag, A-lag og B-lag. Straks hadde vi et lite konkurranseforhold, A-lag kontra B-lag. Jørgensen ga oss et lite gløtt inn i fjellets flora, og så fikk kursets geologiske leder, lektor Arne Grønlie, slippe til for å preparere oss litt for de forestående geologiske ekskursjoner.

A-laget hvor vi Stavangere var representert, startet neste dag med geologi under Grønlie's kyndige ledelse. Straks i nærheten av hytta fant vi det første felt av interesse. Nye mer og mindre vitenskapelige ord strømmet inn over oss og ble gjort forståelige for en legmann. Det ble snakket om helling, slør, folding, kvart-sittiske bergarter, utkrystalisering, sedimentære bergarter etc. Like etterpå fant vi en sten som for oss lite seende så ut som stener flest, men geologen syntes den var ekstra fin, og antydte at den kunde forsvart sin plass på et museum. Og aldri er vel noen sten blitt betraktet med så megen kjærlighet i blikket. Etter å ha kikket litt på strandbredden og et delta ved Gjevilvatnet, satte vi kursen for Hemrekam. Nå skulle vi utføre virkelig vitenskapelig pionerarbeide — hm. 10 par øyne var på utkikk etter flyttblokker. Det skulle undersøkes hvorvidt kammen kunne plasseres i rekken av nunatakker. Vi var nesten oppe og mente å kunne fastslå at vi befant oss på gammelt isfritt område, men så lå den plutselig der, en liten sten av avvikende form og struktur. Den vitnet om at isen iallfall måtte ha gått så høyt. Høydemåleren kom fram og et nytt ledd kunne føyes til det vitenskapelige puslespill. Vi følte oss temmelig lærde da vi kom hjem, og ventet bare på botanikerne fra Tyrikvamfjell for å se hva de hadde oppnådd. Halvhundre forskjellige arter av fjellplantene ble det meddelt. De hadde enda ikke tilegnet seg vår eksakte vitenskapelige uttrykksform, og så var det A-lagets tur å botanisere.

Vi begynte straks ovenom hytta, d.v.s. i ca 700 m høyde. Her traff vi på en hel del kjente planter fra lavlandet. Skog-storkenebb, blåkoll, praktstjerne, marikåpe og mange andre sloss om plassen, men floraen skiftet fort ettersom vi steg og passerte skoggrensen. Det begynte med den herlige bergveronika (*Veronica fruticans*), og

Interesserte elever

Johan Jacobsen

lenger oppe hadde vi alle de typiske fjellblomster. Fjellsmellen lyste lang vei, og tok ganske luven fra de mer beskjedne plantene. Reinrosen dominerte på toppen, men høyest av alle hadde norsk malurt (*Artemisia Norvegica*) funnet sin plass.

Det ble litt av en kappestrid mellom de enkelte deltakere om hvem som kunne finne de sjeldneste plantene, og jeg tror nok vi må gi førsteprisen til de to søstrene fra Drammen. Alle plantene var lette å «bestemme» når vi hadde botanikeren for hånd, og det var et fint lite herbarium vi kunne ha laget etter de få timene. B-partiet som hadde vært på geologisk befaring hadde lite å meddele formedelst geologien; derimot hadde de forsyndet seg ute i botanikken, idet lille Tora Maja hadde funnet og plukket en fjellvalmue (*Papaver radicum*). Etter at botanikeren Jørgensen på sin koselige måte hadde gjort oss oppmerksom på det ulovlige i denne handling, ble fjellets eksotiske blomst overlatt ham. Den ble motatt med skjelvende hender og ømhet i blikket og satt i vann for at vi alle skulle betrakte den lenge og aldri glemme den. Under turen til Jøldalshytta hadde vi småregn. Det ble rastet underveis ved Minilla, og en av deltakerne benyttet anledningen til å ta seg et bad før maten — fullt påkledd og med oppakning. Kveldene ble nytt til belærende kåserier. Det ble fortalt hvordan issolleie

(*Ranunculus glacialis*) bruker flere år før den med uimotståelig kraft bryter fram av jorden for å glede oss med sine blomster, og vi fikk høre om våre fjerne forfedre som hadde slått seg ned her inne på fjellet, og en del flintsaker vi fikk kikke på gjorde det levende for oss at de må ha kjempet hardt for sin eksistens. På Jøldalshytta ble det underholdning med skrøner og kortkunster. Det var innlegg fra flere hold, men Grønlie tok nok luven fra oss alle med sine nordlandshistorier, dessuten var han den fødte trollmann og jonglør.

Onsdag var geologens dag. Det var traktene rundt Jøldalshytta vi skulle studere. Vi var ett parti, og for flere av oss blir det muligens disse timene som vil bli husket best. Terrenget var som skapt for anskuelighetsundervisning om istidens mektige omdanning av vårt land. Et fordums elveleie fortalte om de kolossale vannmengder som isen ga fra seg. Der var dolper som hadde gjemt kjempemessige isbiter, og ned mot Svartådalen hadde vi jettegryter av anseelige dimensjoner. En dyregrav ble endevendt for muligens å finne noe etter en veidemann. Gravingen ville muligens pågått i timevis, om ikke en deltaker allerede på et tidlig tidspunkt etter en gransking av den oppkastede jorden, kunne fastslå det nyttesløse i å fortsette. Stor munterhet og dagens beste ble det sagt. Det var tidlig på formiddagen —.

Turen gikk videre til Trollheimshytta. Gjeithetta og Trollhetta fikk besøk av hvert sitt lag, og ble gjort til gjenstand for våre undersøkelser. Turen over Trollhetta ble en opplevelse. Det var stekende sol, og store cumuluskyer seilte sakte over en dypblå sommerhimmel. På toppen ble det kaffekok og fotoapparatene var i flittig bruk. Det gjaldt om å få med alt, både kosen rundt bålet og de fjerne fjelltopper og blinkende vann. En stor snøbre lå som en kalott på toppen av fjellet. Den høyeste del av denne ble erklært som ingenmannsland, og så kunne vi boltre oss i snøen, kvinner og menn, hver på sin side. Trollheimshytta hadde vi i sikte et par timer før vi nådde ned, og underveis fikk vi målt høyden for de første flyttblokker vi støtte på. Kraftige skuringsstriper og merker i fjellet viste tydelig den veien isen hadde vandret. Nede i dalen passerte vi noen århundregamle kjempefuruer som tydet på at de klimatiske forhold må ha forandret seg.

Etter snøbad på
Trollhetta

Johan Jacobsen

Vi fikk en fridag og enhver kunne gjøre det han lystet. Noen forsøkte fiskelykken, andre la iveri på botaniske undersøkelser, og et mindretall besteg Snota. Disse hadde med seg høydemåler og ble anmodet om å foreta noen notater, og det satte jo en ekstra spiss på turen. Hvor langt ned går issoleie, og hvor høyt kan der konstateres flyttblokker? Det var skodde på turen oppover, men da toppen var nådd, ble tåkesløret trukket tilside, og vi fikk lønn for strevet. Målingene ble foretatt, men om de har noen vitenskapelig verdi er vel tvilsomt. Til det kreves nok mere øvede øyne.

Siste etappe gikk over Mellomfjell forbi Øvre- og Nedre-Reinsbekkvatn fram til Reinsbekkseter. Det er en ganske bratt oppstigning fra Trollheimshytta, men nå var vi begynt å komme i form, og en liten pust måtte vi jo allikevel ha av og til for å titte litt på alle plantene som vi nå kjente på navn. I høyden traff vi på en reinkalv med skadet fot. De raskeste av karene forsøkte å innhente den, men da den tok vannveien fatt måtte de gi opp, og veterinæren vår fikk ikke slippe til med kunstene sine. Straks før Øvre Reinsbekkvatn gikk en stor flokk tamrein og beitet. Det ble fart på dyrene da de fikk teften av oss. Det var et herlig syn, og en masse bilder ble tatt. Med mindre godt resultat antar jeg. Den gråbrune fargen går i ett med terrenget.

Bergfru

Jac. Brun

Etter en rast ved vatnet kunne vi ta fatt på det rikeste botaniske felt i Trollheimen. Det er de lange bratte grasbakkene ned mot Nedre Reinsbekkvatn som er så fantastisk frodige. De fleste høyfjellsblomster, kjent i Trollheimen, har funnet seg en plass her. I den nedre del av bakken hadde orkideene tatt det meste av plassen. Der ble hentet store og rikt sammensatte buketter, og diskusjonen om de forskjellige sorter gikk livlig da vi var vel nede. Fra Nedre Reinsbekkvatn gikk det på god sti gjennom små bjørkeskog ned til Reinsbekkseter. Tidligere på dagen hadde det vært gråvær, men nå skinte solen fra en skyfri himmel, og det smakte godt med et bad i Gjevilvatnet. Etterpå ble det traktert med rømme av beste sort. I mellomtiden var motorbåten kommet på plass, og minte oss om at turen snart var slutt. Ikke lenge etter satt vi rundt festbordet på Gjevilvasshytta. Blomstene vi hadde plukket var arrangert av «festkomiteen» og en masse småstein av forskjellig farge og fasong manglet heller ikke. Det inspirerte en til følgende omskrevne visdomsord: «Gi meg en sten mens jeg lever og ikke en

sten på min grav.» Et par sanger var forfattet for anledningen, og lederne fikk sin takk. Vi hadde lært en masse, og det viktigste av alt, interessen for og forståelsen av fjellets «skjulte skatter» var vakt, og kan hende vi leilighetsvis i mindre målestokk kommer til å virke som «lærere» på hver vår kant. I løpet av en uke var vi blitt sveiset sammen til stor familie, og da vi dro hver til sitt kunne vi ta med oss mange lyse minner fra «familielivet».

Johan Jacobsen

Kursets ledere